Balogh István

Novemberi nagymise

1956. november 4. Magyarkanizsa

Valami furcsa álomból ébredhettem.

Édesanyám ágyában találom magam. Megijedek. Hogyan kerültem ide? Fejemre húzom a takarót. Szemem behunyom, talán vissza is aludhatnék, de a szomszéd ágyból kinyúl egy kar, és a fejemre csap.

Ijedtemben kis híján bepisiltem.

Lassan kibújok a paplan védelme mögül. Nem látok, de ráismertem bátyám mély lélegzetvételére. Ő is itt van! Szinte megörülök. Valami miatt az éjjel átrepültünk a konyhai közös priccsünkről a szobába, ahol szüleink és öcsénk éjszakáznak. Apa hozhatott át minket.

Egyszerre hangokat hallok a konyha felől.

Lemászom a szobaföldre terített rongypokrócra. Kapkodom a lábam, mert csípi talpam a november eleji hideg.

Kinyitom a konyha ajtaját, átlépném a két helyiség közötti küszöböt, ám megdermedek. Lábam a levegőben, a lépés közepén.

Valami a szívemet szorítja, levegőt alig kapok.

Anyánkra tapad tekintetem.

Ül az asztal mellett, arca két tenyere között, rázkódik egész teste, és néha felzokog.

Apánk meg vele szemben a hokedlin, néz a semmibe, a szoba sarkába. Szemem megmozdul, követem elődömet. Pókháló sincs a sarokban. Mit néz?

Apánkat pásztázom. Két keze az asztalon. Az asztal alatt kicsi idill. Lábához Foltos cicánk törleszkedik, de apánk észre sem veszi a kedvességet. A barna Orion néprádióból valami zene hallatszik, idegenül ható muzsika.

A konyhába lépek, de mire szüleimhez érnék, megszakad a zene, és a Budapest-egy rádióban napok óta megszólaló ismerős hang, Nagy Imre szavai betöltik a konyhát:

– Itt Nagy Imre beszél, a Magyar Köztársaság Minisztertanácsának Elnöke! Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak! A kormány a helyén van! Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével!

Újra a számomra idegenül ható zene, de gyorsan megismétlik Nagy Imre miniszterelnök szózatát.

Hamarosan idegen nyelveken is szövegeket mondanak, alighanem a miniszterelnök szövegét mondják, és számomra csak az a furcsa, hogy Nagy Imrét úgy nevezik Imre Nagy.

A szünetekben érdekes egyházi zene hangzik. Én kabátot terítek magara. Kilépek az udvarra. Visszatérvén látom, anyánk is megnyugszik kissé, arca megenyhül, apánk meg lábával arrább löki a Foltost:

– Sicc innen!

Fölkapom a cicát, visszabújok vele az ágyba. Foltos boldogan dorombol.

Ezen a vasárnapon (1956. november 4.) eljön velünk apánk is a nagymisére. Megtelt emberekkel a magyarkanizsai Szent Őrangyalok nagytemplom.

A nép lélegzetét visszafojtva hallgatja a prédikációt megelőző szent leckét.

A plébános úr is, mint a szüleim, biztosan követi a Budapest-egy rádiót. Prédikációjában a szovjet csapatok erőteljes Magyarország ellenes támadásáról beszél. Csönd, nagyon súlyos csönd a szent helyen, mélyeket lélegeznek a fölnőttek, olykor egy-egy sírásba hajló sóhaj is végighullámzik a fejek fölött. Az asszonyok néha eltakarják tenyerükkel arcukat, a férfiak meg komorak. Arcuk ércből szobor.

Nagymiséken, eddig én azt észleltem, hogy a plébános úr prédikációja szónoklássá változik, és hatalmas intelmeit a szószékről mondja el jelen lévő híveinek. Jelen esetben az oltár a háttere, mintha nem fölöttünk lenne a szent kinyilatkoztatás, hanem nekünk, velünk együtt.

Minálunk. Értünk.

Szemtől szembe.

– Kedves híveim! – kezdi a prédikációja befejező tételét a plébános úr. – Tudom, mindannyian érzékenyen kísérjük a magyarországi eseményeket, a szabadságot követelő tömegek borzalmas megtorlásai miatt szorít a bensőnk, hullik az áldozatokért a könnyünk. Ugyan ismeretlenek előttünk a szenvedő személyek, de mégis összeszűkül a torkunk, fáj a szívünk tája, ha a véres eseményekről hallunk. Jó évtizede még saját gyerekeinkért, fivéreinkért, férjeinkért, apáinkért aggódtunk és imádkoztunk. Azért sóvárogtunk, térjen meg Oroszországból Kanizsára, a Tisza két partjára, Zentára, Adára, Becsére, Törökkanizsára, minden kicsiny falunkba, városunkba a magyar frontharcosnak behívottak tömege! Többen megjöttek a keleti frontról, a Kárpátokból, még Németországból is. Sokan voltak bizony köztük betegek, rokkantak, akik itthon nem kaphatnak komolyabb segélyt, mert az ellenség katonái voltak. De fiaink a behíváskor mit tehettek? Mentek, mert komoly regulák kényszerítették őket. Néhányukat fal mellé is állították. És dördült néhol az öt puska! A rokkant, beteg hazatérteket apró alamizsnájával szinte koldussá tette volna az új, vörös délszláv államunk! De mi, magyar

keresztények, az Úristen és Jézus Krisztu-sunk segedelmével az elárultakat, a magukra hagyottakat védő szárnyaink alá vettük. Az utolsó hadifoglyok 1954 tavaszán tértek vissza, már Magyarországról, ahol a tiszalöki vízlépcsőt építették jó két évig, most már fogolyként, mintha bűnözők lettek volna! Őreik rosszul bántak velük, csetniknek szólították őket. Az örömmel várt magyar haza a visszacsatoláskor rögtön rendezte állam-polgárságukat, és szinte azonnal hívta hadba fiainkat. De a háború végén Rákosiék nem ismerték el a Horthytól visszakapott magyar állampolgárságot, szerintük jugoszláv állam-polgárok voltak a háború alatt is, tehát mindvégig, így az elszegényedett és a kárpótlásra kényszerített Magyarország nem vállalhatja az háborúban sérültek, fogságba esettek és az elárvult gyermekek állandó gondozásának terhét. Az államnak megítélt magyar kárpótlásból száraz kenyérre ha jutott a nélkülözők asztalára.

Most újra fegyvert ragad a magyar nép, hogy megvédje igazságos forradalmát, és kivívja szent szabadságát. Nagy Imre miniszterelnök hírül adta a világnak, hogy Magyarország kilépett a Varsói Szerződésből. Ám a Nyugat hallgat, nem siet a segítségünkre. Magunkra maradtunk ismét, mint 1849-ben. Most, 1956-ban újra a saját fajtánk hívja ránk az orosz ármádiát, mint az ifjú Ferenc József és némely magyar nagyurak idejében. Ugyanúgy csókolják és nyaldossák az orosz kommunista vezérek kezét és talpát, mint ahogy 1849-ben az osztrák császár és a magyarságot eláruló nagyuraink illették nyelvükkel a cáratyuska és kegyes környezete felséges testrészeit.

Akkor, 107 esztendeje, elbukott a magyar forradalom és szabadságharc.

Elbukott Petőfi, el Kossuth Lajos.

Következett Világos és végül Arad.

Talán most lesz erőnk ahhoz, hogy kitartson a nemzet, hogy ne engedje mások által sárba tiporni magát. Bátor fiatalok és élemedettebbek, férfiak és nők gyülekeznek a hívó szóra országszerte.

A plébános úr odamegy az oltárhoz, és ivott pár kortyot a vizes kicsi kancsóból.

Visszalépet elénk. Szelíd, kedves volt a tekintete.

Végignézett a zsúfoltságon.

– Add, Uram Isten, hogy ne hulljon egy csöpp vér sem hiába! Örökkön örökké fogadd, Jézus Úr és Szent Mihály arkangyal úr, seregeidbe mindazokat, akik a hazájukért, nemzetükért halnak hősi halált!

– Imádkozzunk, híveim, testvéreinkért, a szabadságunkért, az üldözöttekért; azokért, akik mindnyájunkért tesznek, akiket mindkét kezével áldja meg a Teremtő, és óvja őket minden bajtól, veszedelemtől!

Köhint picit plébános urunk. Fölnéz a mennyezeti freskóra, majd ránk. Összeteszi két tenyerét. Körbejáratja tekintetét.

Miatyánk, aki a mennyekben vagy, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod…!

Kedves papunkkal együtt szívünkből mondjuk az imát. Közös hangunk szárnyal a mennyezeti freskó felé, amely számomra a mennyországot képezi. Szent György felé is hallik, aki ott áll a gyóntatószék mellett, épp a sárkánnyal viaskodik, és lándzsáját éppen a szörny szájába szúrja. Cunamiként zúdul kórusunk hangja Jézuskánk felé, aki a plébános úr mögött bűneink bocsánatáért szenved a keresztfán. Töviskoronája alól, haja közül, ha behunyom elaggott, vaksi szemem, még most is tisztán látom, kibuggyan a mi Megváltónk vörös vére, és lecsöpög a magyarkanizsai Szent Őrangyalok nagytemplom főoltárára legszebb terítőjére.

2024. október 23.